

RAPORTIM
NË KOMISIONIN E EKONOMISË DHE FINANCAVE
“PËR VEPRIMTARINË E KLSH PËR VITIN 2011”

Të nderuar deputetë të Komisionit për Ekonominë dhe Financat,

Duke ju falenderuar për mbështetjen që i keni dhënë institucionit të Kontrollit të Lartë të Shtetit gjatë vitit 2011, të shprehur qartë në Rezolutën e Kuvendit datë 2 qershor 2011, më lejoni t’Ju paraqes një Raport të shkurtër për veprimtarinë e KLSH për vitin 2011. Ky raport përqëndrohet në përgjigjen e institucionit ndaj rekomandimeve të Rezolutës së Kuvendit, në performancën e tij vjetore, duke përfshirë problematikën e konstatuar dhe në objektivat e vitit në vazhdim 2012.

I. Marrëdhëniet me Kuvendin

1. Në Rezolutën e Kuvendit datë 2 qershor 2011 “Për vlerësimin e veprimtarisë së Kontrollit të Lartë të Shtetit për vitin 2010”, ju keni kërkuar përdorimin më gjerësisht të metodologjisë bashkëkohore të kontrollit, mbështetur në standardet ndërkombëtare të INTOSAI dhe praktikat më të mira të vëndeve të tjera. Eksperienca e fituar nga KLSH nga zbatimi gjatë viteve 2007-2008 i Projektit të Binjakëzimit me Zyrën Kombëtare të Auditimit të Britanisë së Madhe dhe me Gjykatën e Auditimit të Hollandës ka prodhuar materiale udhëzuese të vlefshme dhe dy manuale, një i auditimit financiar dhe një i auditimit të performancës, por që janë përdorur dhe referuar pak nga audituesit tanë gjatë auditimeve të vitit 2011. Megjithatë, krahas materialeve udhëzuese dhe manualeve, KLSH në drejtim të zhvillimit të metodologjisë ka mundur të realizojë:

- a) Rishikimin e udhëzimeve dhe standardeve ndërkombëtare të kontrollit të miratuara nga INTOSAI, ndonëse ende nuk ka përfunduar përditësimin e tyre; dhe
- b) Rishikimin dhe përmirësimin e draft/dokumentit për auditimin e certifikimit të pasqyrave financiare dhe hartimin e formularëve standard për dhënien e opinionit mbi pasqyrat financiare për institucionet buxhetore, i cili është shpërndarë për vlerësim.

KLSH me vështirësi po orientohet drejt auditimeve sipas praktikave bashkëkohore, ndërkohë që është kërkesë e kohës shtimi i ritmit dhe përmirësimi cilësor i kryerjes së këtyre auditimeve, veçanërisht

auditimeve të performancës, duke patur parasysh që në vitin 2011 u realizua vetëm një i tillë.

Edhe pse institucioni ka përpunuar dhe përgatitur udhëzime dhe metodika për ushtrimin e kontroleve, bazuar në rekomandimet dhe udhëzuesit zbatues të standardeve të auditimit të hartuar nga INTOSAI, njohja, përditësimi dhe zbatimi i tyre, si element thelbësor i teknikës profesionale (edhe pse ka qenë një kërkesë e stafit drejtues të KLSH^{së}) nuk është plotësuar gjatë vitit të kaluar.

Për këtë vit ne kemi përcaktuar objektivat për metodologjinë, të cilat përmblihen në përditësimin e standardeve të auditimit dhe të formularëve standard, si dhe në kontrollin dhe sigurimin e cilësisë gjatë auditimit.

2. Në Rezolutë, ju keni kërkuar zhvillimin e burimeve njerëzore, me synim rritjen e kapaciteteve profesionale të stafit, veçanërisht të atij kontrollues. KLSH në Planin e Zhvillimit Strategjik 2009-2012 dhe në programin e veprimtarisë të vitit 2011 kishte përcaktuar drejtimet dhe aktivitetet. Programi është njëra anë dhe ka rëndësinë e tij, por kryesorja dhe më e vështira është ndjekja e zbatimit të aktiviteteve të programuara, shkalla dhe cilësia e zbatimit të tyre, të cilat kanë lënë për të dëshiruar. Aplikimi i produkteve të përfutuara nga Projekti i Binjakëzimit i viteve 2008-2009 dhe trajnimi e kualifikimi i punonjësve të cilët nuk kanë marrë pjesë të drejtpërdrejtë në këtë projekt është konsideruar prioritar. Megjithatë, në praktikë në vitin 2011 ka munguar asistencë konkrete e huaj dhe treguesi i trajnimit dhe kualifikimit të personelit prej 2.1 ditë trajnim në vit për punonjës është shumë i ulët. Kryerja me cilësi e auditimeve financiare dhe të performancës kërkon domosdoshmërisht rritjen e kapaciteteve të stafit. Politikat e përfutimit të stafit cilësor gjatë vitit të kaluar kanë qenë të mangëta. Në KLSH nuk janë bërë rekrutime me shpallje, me procedura konkurrimi, por kanë qenë të punësuar 22 punonjës me kontrata të përkohshme pune pa afat ose me afat deri në 31.12.2011. Të gjithë këta punonjës, më datën 28 dhjetor 2011, iu nënshtruan një testimi të aftësive profesionale, për të vlerësuar përshtatshmërinë ose jo të tyre për të vijuar marrëdhëniet e punës me KLSH. Testimi rezultoi në vlerësime të dobëta për 15 prej tyre. Ky fakt flet qartë se rekrutimi jo mbi baza transparence dhe konkurrence prodhon staf cilësisht të dobët, për pasojë dëmton në tërësi punën e institucionit, pasi duke qenë natyra e punës audituese, punë në ekip, mangësitë e këtij stafi rrezikojnë të kompromentojnë edhe cilësinë e punës së stafit ekzistues.

Duke filluar nga 1 Janari 2012, procedurat për plotësimin e vendeve të lira kanë filluar të shpallen rregullisht dhe rekrutimi të realizohet nëpërmjet konkurrimit me anë të testimit të njohurive dhe përzgjedhjes mbi kritere objektive (Për më shumë shih faqen 55 të Raportit Vjetor 2011).

Duke konsideruar një lidhje të forte mes shtimit të kapaciteteve dhe rritjes së vëllimit të trajnimeve të stafit, në shkurt 2012 kemi nxjerrë një urdhër të brendshëm ku përcaktojmë një limit të poshtëm prej 10 ditësh trajnimi në vit për punonjës të KLSH dhe 25 ditësh trajnimi për punonjës të rinj. Mirëpo, po hasim shumë vështirësi në gjetjen e trajnuesve të përshtatshëm dhe thithjen e ekspertizës jashtë institucionit, ngaqë mungon fondi për pagesat e ekspertëve të jashtëm për vitin 2012. Minimumi nevojiten 10 milionë lekë.

Ndërkohë, edhe pse e kufizuar, për vitin 2011 duhet nënvizuar pjesëmarrja e punonjësve të KLSH për shkëmbimin e përvojave dhe përfitim të njohurive në trajnimet e zhvilluar nga ITAPⁱ, nga Agjencia e Prokurimit Publik, nga institucione si përfaqësia e BB në Tiranë, nga organizmat ndërkombëtarë të kontrollit në programet e trajnimit në distancë (IDI, INTOSAI) dhe nga institucionet homologe. Eksperienca e përfutur nga këta punonjës të kufizuar të trajnuar mund të shfrytëzohet dhe këta punonjës të kthehen në trajnerë për pjesën e gjerë të stafit të KLSH që nuk ka marrë kualifikim, gjatë këtij viti dhe në vitet në vijim.

3. Ju keni kërkuar rritjen e cilësisë në kontrollin e përdorimit të fondeve të Buxhetit të Shtetit, fondeve të projekteve të financuara nga BE dhe nga institucionet financiare ndërkombëtare. KLSH ka punuar për njohjen dhe përditësimin në vijimësi të kontrollorëve me dispozitat ligjore e nënligjore, si kusht i domosdoshëm për njohjen dhe vlerësimin e veprimtarisë së subjekteve të audituara, argumentimin e zbulimeve, nxjerrjen e konkluzioneve, përgjegjësi dhe rekomandimeve përkatëse. Krahas sigurimit të legjislacionit nëpërmjet fletoreve zyrtare, shfrytëzimit të internetit dhe sistemit kompjuterik të institucionit, institucioni ka bërë përditësim të paketës me dispozitat ligjore e nënligjore më kryesore. Megjithatë, njohja e audituesve me të rejat e dispozitave ligjore e nënligjore më kryesore është e pakët dhe lë shumë për të dëshiruar.

Kontrrolli i përdorimit të fondeve të Buxhetit të Shtetit është detyrim kushtetues për KLSH dhe nga 152 subjekte të kontrolluara gjatë vitit të kaluar, auditimi për zbatimin e buxhetit të shtetit të vitit 2010 u krye në 94 subjekte, si ministri dhe institucione qendrore, njësi të pushtetit vendor, agjenci apo projekte që operojnë me fonde buxhetore. Institucioni kontrollon në këto auditime realizimin e fondeve buxhetore sipas politikave të programeve, shkallën e realizimit të produkteve dhe kostove përkatëse dhe dha opinionet e tij mbi raportet e monitorimit të ministrive të kontrolluara dhe të Ministrisë së Financave.

Gjatë vitit 2011 janë kontrolluar 9 projekte me fonde të huazuara nga institucionet financiare ndërkombëtare si Banka Botërore, Banka Evropiane e Investimeve, Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim, Banka Gjermane (KfW) etj., në fusha të ndryshme si infrastrukturën rrugore, në energjitikë, në arsim dhe shëndetësi dhe në sektorin e ujësjellës kanalizimeve. Në kontrollet e ushtruar, përgjithësisht është konstatuar se konsumohet një kohë e gjatë për procesin e negociatave, për hartimin e nënshkrimit të marrëveshjeve dhe bërjen efektive të tyre, duke sjellë jo vetëm pasoja në rritjen e kostos së projekteve, por edhe mangësi në plotësimin e objektivave.

Rritja e efektivitetit të investimeve me financime të huaja nga KLSH është trajtuar e lidhur ngushtë me plotësimin në sasi, cilësi dhe afat të objektivave dhe të komponentëve të projektit. Ndonëse, gjatë ushtrimit të kontrolleve institucioni ka konstatuar edhe dëme ekonomike, të evidentuara kryesisht në fushën e pagave, shpërblimeve dhe prokurimeve në vlerën rreth 64.7 milionë lekë, si në Projektin “Ndërtimi i rrugës Lushnjë-Fier, vlera e dëmit 28.8 milionë lekë” dhe “Menaxhimi i burimeve ujore, 24.7 milionë lekë”; ato nuk janë parë si qëllim në vetvete.

Kohët e fundit, kapitali dhe fondet e huazuara nga institucionet financiare ndërkombëtare, po kontrollohen dhe në një këndvështrim tjetër, në atë mbi vlerësimin e parimeve të përdorura për kontabilitetin dhe çmuarjet e bëra nga menaxhimi, si dhe vlerësimin e prezantimit të përgjithshëm të pasqyrave financiare, ku sipas situatës konkrete përgatiten dhe dërgohen për zbatim rekomandimet përkatëse.

Në kontekstin e kërkesës së Kuvendit për rritjen e cilësisë së kontrollit, bëj me dije se veprimtaria audituese e KLSH^{së} për vitin 2011 është bazuar në planifikimin strategjik të kontrolleve të përcaktuara për atë

vit, produkt i ndërthurjes së përvojës shumëvjeçare të KLSH^{së} në fushën e planifikimit, me materialet e trajnimit dhe përvojën e mirë të Zyrës Kombëtare të Auditimit(NAO) të Britanisë së Madhe. Ndonëse kontrollet si numër janë realizuar dhe tejkaluar, në strukturë ato nuk janë realizuar sipas programit të veprimtarisë të miratuar në fillim të vitit. Krahas kësaj mangësie, shqetësim përbën cilësia e zhvillimit dhe përgatitjes së materialeve të auditimeve financiare e të performancës, në përputhje me kërkesat e përcaktuara në manualët e këtyre dy auditimeve, sidomos të atij të performancës. Sfida për rritjen e cilësisë së auditimeve na ka shtyrë që në shkurt të vitit 2012 të krijojmë Departamentin e Kërkimit Shkencor, Zhvillimit dhe Kontrollit të Brendshëm.

4. Në Rezolutë, ju keni kërkuar zhvillimin e teknologjisë së informacionit dhe intensifikimin e trajnimit të punonjësve. Megjithë masat e marra, kryesisht në blerjen e pajisjeve kompjuterike, gjatë vitit 2011 KLSH nuk ka njohur progres, si rezultat i zhvillimit me hope dhe jo harmonik të burimeve njerëzore dhe infrastrukturës së teknologjisë së informacionit. Ambienti në të cilin zhvillohet kjo teknologji informacioni, për mungesë totale të hapësirave të punës, ndrydh dhe deformon edhe ato investime që janë kryer vite më pare. Pasja e një rrjeti kompjuterik të amortizuar fizikisht dhe moralisht (i para 10 vitesh) dhe pa parametrat e standardet e përcaktuara nga AKSHI përbëjnë një pengesë të pakompensueshme. **Mungesa e një godine të re për KLSH na detyron që dhe investimi në sistemin e teknologjisë së informacionit të mos jetë i duhuri.** Kjo çështje është një kërkesë vazhdueshme e ekipeve të SIGMA^s, e cila që nga viti 2007 e ka evidentuar në raportet e saj të vlerësimit që adreson për ekonominë, qeverinë dhe institucionet shqiptare. Kështu, në raportin e saj të vitit 2008, thuhet se “...KLSH është vendosur në ndërtesën e administratës së Kuvendit, por i duhet të lëvizë në një vendndodhje të re. Që nga fillimi i vitit 2007...po pritet për një vendim të Këshillit të Ministrave në cilën ndërtesë do të vendoset...Kjo vonesë në zhvendosje ka pasoja negative në zhvillimin e teknologjisë së informacionit brënda KLSH”. Në raportin e SIGMA për vitin 2011 sërish cilësohet se “...KLSH ende vuan nga ambiente pune të papërshtatshme, të cilat, ndër problemet e tjera, pengojnë investimin e domosdoshëm në infrastrukturën e IT”. Në takimin e datës 19 janar 2012 me Kryetarin e KLSH, Kryeministri Berisha premtoi t'i jepte një zgjidhje sa më të shpejtë dhe të përshtatshme sistemimit të institucionit me ambiente zyrash që mund

të hapin rrugë për investimet dhe përmirësimet e nevojshme në infrastrukturën e teknologjisë së informacionit.

Në tërësi, rezulton se zhvillimi i burimeve njerëzore në KLSH në fushën e IT gjatë vitit 2011 lë mjaft për të dëshiruar. Sasia e trajnimeve për stafin e IT ka qenë e pakët, dhe ato pak trajnime që janë organizuar nga institucionet homologe dhe ato të përfituara nga suporti i dhënë nga qeveria në kontekstin e e-gov nuk janë shfrytëzuar si dhe sa duhet. KLSH ka programuar trajnime të posaçme për të fituar e zhvilluar këto aftësi, siç janë trajnimet për njohjen me teknologjinë e informacionit, programin IDEA, si dhe programet “Financa 5”, “Alpha” dhe “Oracle”, por këto programe nuk u realizuan gjatë vitit 2011. Ne patjetër do t'i realizojmë këtë vit.

5. Ju keni kërkuar harmonizimin e veprimtarisë audituese të kontrollit të jashtëm me atë të brendshëm dhe rritjen e rolit mbikëqyrës ndaj strukturave të auditimit të brendshëm. Krahas Njesisë Qendrore të Harmonizimit për Auditimin e Brendshëm, Njesisë Qendrore të Harmonizimit për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, KLSH ka vendosur marrëdhënie bashkëpunimi dhe me Drejtorinë e Auditimit të Brendshëm në MF^{ve}, Drejtorinë e Auditimit të Brendshëm në MB^{me}, kohët e fundit me Drejtorinë e Inspektimit Financiar Publik etj. Megjithëse këto marrëdhënie janë vendosur formalisht, shkëmbimi i informacionit mes palëve nuk ka njohur vijimësi dhe rreziku i mbivendosjes në kontrole ngelet sërisht i lartë. KLSH vlerëson shumë pozitivisht punën e këtyre njësive profesionale dhe shpreson që në të ardhmen e afërt bashkëpunimi me to të jetë konkret, në të mirë të rritjes së efijencës së auditimit të brendshëm.

Përsa i përket punës me auditimin e brendshëm, gjatë vitit analizues KLSH ka ushtruar:

- Mbikqyrjen e funksionimit të auditimit të brendshëm në 17 subjekte në nivel qendror si: ministri, universitete shtetërore, drejtori të Përgjithshme, institute etj.,
- Vlerësimin e mjedisit të kontrollit të brendshëm në 7 institucione qendrore,
- Mbikqyrjen e organizimit dhe funksionimin e njësive të auditimit në qeverisjen vendore, në 18 bashki, një komunë dhe një ndërmarrje; si dhe
- Mbikëqyrjen e funksionimit të auditimit të brendshëm në 14 ndërmarrje dhe shoqëri tregtare (me kapital shtetëror).

Procesi i vlerësimeve dhe mbikëqyrjeve, arritjet dhe dobësitë apo shkeljet ligjore të vërejtura, janë pasqyruar në Raportet Përfundimtare të Kontrollit, të cilat u janë përcjellë së bashku me rekomandimet përmirësuese përkatëse subjekteve të audituara.

6. Në Rezolutë, ju keni kërkuar konsolidimin e bashkëpunimit me Kuvendin dhe Këshillin e Ministrave për përmirësimin e akteve ligjore dhe nënligjore, veçanërisht të ligjit për Kontrollin e Lartë të Shtetit, përmirësimin e administrimit të vlerave materiale e monetare dhe rritjen e shkallës së zbatimit të rekomandimeve të institucionit.

Marrëdhëniet me Kuvendin burojnë nga Kushtetuta dhe Ligji Organik i KLSH^{së}. Këto marrëdhënie nga njëri vit në tjetrin janë fuqizuar dhe konsoliduar më tej. Kuvendi me Komisionet e tij, në veçanti Komisioni i Ekonomisë dhe Financës, në vijimësi ka mbështetur dhe inkurajuar veprimtarinë e institucionit. Në këtë këndvështrim, përmendim kontaktet apo shkëmbimin e opinioneve për kontrollet më të rëndësishme dhe rezolutat e viteve të fundit për veprimtarinë e KLSH.

Institucioni është përpjekur për të përmbushur në kohë detyrimet kushtetuese, si nëpërmjet informimit dhe raportimit në vijimësi për rezultatet e kontrolleve, ashtu dhe për përgatitjen dhe dërgimin në kohë në Kuvend të raporteve të parashikuara në Kushtetutë dhe në Ligjin Organik të tij, të buletinit 3-mujor për rezultatet e kontrolleve të ushtruara për periudhën respektive dhe të një numri materialeve të ndryshme, me interes në fushën e veprimtarisë audituese.

Bashkëpunimi i KLSH me Këshillin e Ministrave dhe institucionet e tjera qendrore ka qenë i rregullt dhe gjithëvjeter gjatë 2011-ës, por përmasa e tij për thellimin e luftës dhe për parandalimin e korrupsionit nuk ka qenë e zhvilluar në nivel të pritshmërive të publikut.

Institucioni ka dhënë kontribut real në diskutimin dhe përgatitjen e projekt-akteve të ndryshme ligjore, si ai për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH, për prokurimin publik, për menaxhimin financiar dhe kontrollin, inspektimin financiar publik, etj.

Lidhur me përmirësimin e Ligjit Organik të KLSH, drafti i përgatitur në konsultim me ekspertët e Gjykatës së Auditimit të Holandës dhe NAO të Britanisë së Madhe nuk është paraqitur në Kuvend, për arsye subjektive. Amendimet që institucioni ka përgatitur janë bërë në

përputhje me përcaktimet në Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit dhe drafti u është shpërndarë për konsultim institucioneve ndërkombëtare të kontrollit dhe të Evropës, përfshirë Drejtorinë e Përgjithshme të Buxhetit të BE dhe SIGMA. Në këto muaj të parë të 2012-ës kemi intensifikuar punën për plotësimin përfundimtar të draftit. Fushat kryesore të përmirësimit të Ligjit organik të KLSH janë rregullimi në mënyrë përfundimtare i pavarësisë së institucionit, konceptimi modern i të drejtave dhe detyrave të KLSH, rritja e nivelit të zbatimit të rekomandimeve të tij, rritja e kapaciteteve administrative, saktësimi i së drejtës së KLSH të auditojë fondet e akorduara nga BE për Shqipërinë, deri tek përdoruesi i fundit dhe saktësimi i së drejtës të certifikojë llogaritë financiare. Mendojmë që brenda muajit prill 2012 ta paraqesim në Kuvend për shqyrtim.

7. Në Rezolutë ju keni kërkuar rritjen e bashkëpunimit me organet e drejtësisë për shlyerjen e dëmeve dhe ndëshkimin e personave përgjegjës.

Me keqardhje konstatoj se marrëdhëniet e bashkëpunimit dypalësh me organet e prokurorisë gjatë vitit 2011 kanë munguar. Ato kanë ekzistuar formale në ndjekjen dhe plotësimin e angazhimeve të përcaktuara në Memorandumin e Bashkëpunimit për ngritjen e njërive të përbashkëta të hetimit rajonal, të nënshkruar në kuadër të Programit të USAID dhe Departamentit të Drejtësisë të SHBA, Pragu i Mijëvjecarit II^{të}, më datë 6 maj 2009, nga 6 (gjashtë) institucione të vendit, si Prokuroria e Përgjithshme, MB, MF, SHISH, KLSH dhe ILKDP.

Aktiviteti kontrollues i KLSH^{së} në vitin 2011, ka evidentuar si fusha me rrezikshmëri më të lartë për shfaqjen e krimit ekonomik dhe korrupsionit: investimet publike, përfshirë prokurimet dhe zbatimin e projekteve me fonde publike; konçesionet dhe administrimin e investimeve me financime të huaja; mbledhjen e të ardhurave tatimore dhe doganore; rregullimin e territorit; rregjistrimin e pronës, etj. Këtë e dëshmon fakti se ato pak kallëzime që KLSH ka depozituar vitet e fundit në Prokurori janë bërë për zbulime të shkeljeve me pasojë dëm ekonomik pikërisht në këto fusha dhe kryesisht për konsumim të veprave penale si “Shpërdorimi i detyrës”, “Shkelje të barazisë së pjesëmarrësve në tendera e ankande publikë”, “Vepra penale në fushën e tatimeve” dhe “Falsifikimi i dokumentave”. Gjatë vitit 2011 janë bërë

gjithsejt 6 kallëzime penale për 13 persona, për një vlerë tërësore dëmi prej 367 milionë e 657 mijë lekësh. Pak, shumë pak për një institucion si KLSH. Numri i kallëzimeve, që ka arritur maksimumin e vet në vitet 2005-2006, ka ardhur në rënie duke përfunduar në vitet 2010 -2011 në një rënie drastike në nivel minimal. Ky është një numër shumë i vogël kallëzimesh, ndërkohë që niveli i zbulimeve të KLSH në terma financiarë nuk ka pësuar një rënie të ngjashme. Kjo tregon se përpjekjet e KLSH nuk kanë qenë të mjaftueshme në drejtim të dhënies rrugë për hetime të mëtejshme nga organet e Prokurorisë, për zbulimet e kontrollit që shoqërohen me efekte të mëdha financiare të fondeve dhe pasurisë publike. Shkëmbimet e ndërsjella mes KLSH dhe organeve të Prokurorisë kanë qenë të vakëta dhe të kufizuara vetëm në komunikime formale në kufijtë e kërkesave minimale të ligjit. Ka patur gjatë vitit 2011 një përgjumjeje të KLSH në drejtim të ndërveprimit me organet e prokurorisë. Në fund të vitit 2011, u bë një studim për nivelin sasior të kallëzimeve penale që KLSH ka depozituar në organet e prokurorisë për periudhën 2000–2011(Shihni për më shumë fq. 47 të Raportit Vjetor të KLSH dhe grafikun në fq. 47). Ky studim tregoi se ka një rënie të cilësisë së ndërveprimit mes institucioneve dhe shkaqet për rënien e këtij niveli të ndërveprimit, nga ana jonë duhen kërkuar fillimisht tek mungesa e vullnetit dhe mangësitë në performancën e KLSH, por edhe një indiferencë nga ana e organeve të Prokurorisë, e cila ka konsideruar vetëm 10% të rasteve të sjella nga KLSH gjatë viteve 2000-2011. Situata po ndryshon nga ana jonë gjatë këtij viti. Vetëm në këto tre muaj të parë në Prokurori janë kryer 5 kallzime penalë për shpërdorim detyre për 26 persona në Porti Detar Vlorë Sh.a., në ALUIZNI qendror dhe ALUIZNI Durrës, në komunën Petrelë dhe në Ministrinë e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve.

Në drejtim të auditimit të brendshëm të vetë institucionit, është shumë e rëndësishme që, duke qenë KLSH institucioni që kontrollon të gjithë administratën publike, duke vlerësuar edhe përgjegjshmërinë dhe transparencën e saj, duhet së pari që këto vlera dhe detyrime ligjore ky institucion t'i kërkojë tek vetja. Në rrethanat kur Kuvendi që nga viti 2001 nuk ka realizuar kontrollin e llogarive të institucionit, jemi përpjekur ta mbushim në një farë mënyre këtë boshllëk, duke paraqitur rezultatet e auditimit të brendshëm të institucionit në raportin vjetor që ju kemi dërguar. Sipas ligjit organik të KLSH, neni 3 përcaktohet se llogaritë vjetore të KLSH përgatiten në përputhje me Ligjin për Buxhetin dhe kontrollohen nga një organizëm i pavarur, i caktuar nga Kuvendi dhe që raporton tek ai. Me shkresën nr. 208 datë

02.02.2012 i kemi kërkuar Kryesisë së Kuvendit të realizohet detyrimi ligjor për auditimin sa më parë të llogarive të KLSH për periudhën 2002-2011. Auditimin tonë nga jashtë e kanë kërkuar dhe këshilluar edhe ekspertët e SIGMA-s, në vlerësimet e tyre të përvitshme dhe në atë të ardhur gjatë këtyre ditëve të marsit 2012. Personalisht do ta vlerësoja së tepërmi angazhimin tuaj si deputetë të Komisionit të Ekonomisë dhe Financave për të ndihmuar në auditimin e KLSH-së.

Të nderuar deputetë,

Ky ka qenë reagimi i institucionit ndaj rekomandimeve që ju keni dhënë në qershor të vitit të kaluar. E quajta parësore raportimin për realizimin e këtyre rekomandimeve, jo vetëm në respekt të opinioneve tuaja të shprehura në këtë Rezolutë, por për lidhjen organike që institucioni që drejtoj duhet të ketë me Kuvendin në tërësi dhe me ju si Komision në veçanti.

II. Performanca e KLSH

Më lejoni në vijim t'ju informoj për performancën vjetore të institucionit dhe realizimin e objektivave të Planit të tij Strategjik të Zhvillimit 2009-2012 për vitin raportues 2011. Më konkretisht:

a) KLSH është përpjekur të zhvillojë dhe praktikojë një metodologji bashkëkohore, bazuar në standardet ndërkombëtare për kontrollin dhe praktikën e mira audituese të vendeve të BE, të asimiluara nga institucioni. Për këtë, ka përgatitur dhe nxjerrë në Intranet për përdorim nga punonjësit mjaft materiale, përfshirë standardet e kontrollit, rregullat bazë dhe procedurat për kryerjen e kontrolleve nga strukturat respektive në KLSH, manualët e auditimit, materiali udhëzues për sigurimin e cilësisë së kontrollit etj.

Mirëpo, ndonëse KLSH ka punuar dhe është përpjekur të zbatojë Rregulloren e tij të Brendshme, Standardet e veta të Kontrollit, Metodikat, Manualët e Auditimit Financiar e të Performancës dhe Kodin Etik, nuk ia ka arritur qëllimit për implementimin e tyre dhe të standardeve të përditësuara të INTOSAI, në përputhje me përcaktimet e parashtruara në këto akte. Audituesit në jo pak raste janë mjaftuar me dokumentacionet e ofruara nga subjektet e kontrolluara dhe ka munguar vullneti ose aftësia profesionale për implementimin e

materialeve të sipërcituar, në zbulim të mashtrimit financiar dhe të korrupsionit;

b) Institucioni gjatë vitit 2011 ka pasur ecuri pozitive të veprimtarisë kontrolluese, si rrjedhojë e përcaktimit të kërkesave për kontrollin e cilësisë, përfshirë zbatimin me rigorozitet të rregullave procedurale për vlerësimin e sistemit të sigurimit të cilësisë dhe ndjekjes së zbatimit të tij, duke përdorur vlerësimin objektiv të 10% të dosjeve të kontrollit të përfunduara;

c) Sikurse kam përmendur më lart, gjatë periudhës ushtrimore janë realizuar dhe tejkaluar detyrat e përcaktuara për veprimtarinë kontrolluese, përkatësisht nga 150 kontrole gjithsej të programuara janë realizuar 152 kontrole.

d) Në auditimet financiare të realizuara, përfshirë certifikimin e pasqyrave financiare (ndonëse nga 15 të programuara, janë kryer vetëm 10 prej tyre), veprimtaria audituese e kontrollorit është mbështetur deri diku në manualin e auditimit financiar, përfshirë vlerësimin dhe përcaktimin e materialitetit dhe të riskut.

e) Në auditimet e performancës, rezultatet kanë qenë shumë të dobëta. Nga 5 auditime të tilla të programuara është realizuar vetëm një auditim dhe një tjetër është në proces. Shumë pak për një vit, gjë që tregon se ka munguar vëmendja e duhur nga institucioni për këtë lloj auditimi.

f) Veprimtaria për kontrollin e zbatimit të legjislacionit në fuqi dhe evidentimin e hapësirave apo mospërputhjeve eventuale që mund të ekzistojnë, është shoqëruar me rritje të cilësisë së përgatitjes të propozimeve për ndryshime dhe përmirësime të dispozitave ligjore. Më konkretisht, gjatë vitit 2011 janë përgatitur dhe dërguar në organet respektive 45 propozime për ndryshime dhe përmirësime ligjore, nga të cilat 22 prej tyre janë zbatuar, ndërkohë që 13 propozime të tjera janë në proces zbatimi.

g) Dobia e rezultateve të kontrollit (impakti i kontrollit), rezulton në shumën totale 7,027 milionë lekë (ose rreth 70 milionë dollarë) dhe përfaqëson vlerën totale të zbulimeve të dëmit ekonomik të konstatuar, evidentuar dhe të raportuar në përfundim të kontroleve të kryer gjatë vitit 2011.

Më konkretisht, sipas fushave dhe sektorëve ku janë konstatuar dëmet ekonomike, rezulton,

		<i>Në milionë/lekë</i>
A.1	Në shitjen dhe dhënien me qira të pasurisë shtetërore	352.2
A.2	Në prokurimet publike	210.3
A.3	Në sektorin doganor	184.0
A.4	Në fushën e shpërblimeve	149.3
A.5	Në urbanistikë	87.6
A.6	Në sektorin e tatimeve dhe taksave	49.0
A.7	Në sistemin e pagave	36.6
A.8	Në shpenzimet operative	25.0
A.9	Në fusha dhe sektorë të tjerë	5,933.0

Institucioni ka rekomanduar shpërblimin e këtij dëmi ekonomik në masën njëqind për qind në arkën e Shtetit, si dhe ka rekomanduar dhe masa korrigjuese administrative e disiplinore, ndonëse në tërësi ato duhet të ishin më të forta (Për më shumë, shihni tabelat në fq. 65-67 të Raportit Vjetor 2011 të KLSH).

Nga vlera e dëmit prej mbi 7 miliardë lekë, peshën dërmuese me rreth 83.4% e zenë dëmet e evidentuara në dy shoqëri anonime, përkatësisht Albpetrol sh.a. Fier në vlerën 3,936,800 mijë lekë (shkaktuar nga moslikujdimi i detyrimeve prej 3,578,690 mijë lekë të rrjedhura nga furnizimi me naftë bruto, gaz natyror dhe hollues deri më datë 31.12.2010 nga kompania ARMO sh.a (ARMO Oil) dhe 358,110 mijë lekë nga moslikujdimi në afat i faturave të shitjes së naftës po nga kjo kompani) dhe Operatori i Sistemit të Trasmetimit të Energjisë Tiranë në vlerën 1,924,209 mijë lekë (moslikujdim i shërbimit të kryer për transmetimin e energjisë elektrike për periudhën nga privatizimi i OSSH deri më 15.12.2010), gjithsej 5,861,009 mijë lekë (Për më shumë, shihni fq. 65 e në vijim të Raportit Vjetor 2011 të KLSH).

Deri tani niveli i arkëtimit të shumës së dëmit total është shumë i ulët, vetëm 9.5 përqind i saj, ose 667 milionë lekë. Në këtë nivel të ulët realizimi ka ndikuar puna e pamjaftueshme e kryer nga strukturat përgjegjëse në KLSH për ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve të tyre, si dhe përgjegjshmëria e pakët e stafit drejtues apo bordeve të subjekteve të kontrolluara ku janë adresuar rekomandimet për shpërblimin e dëmit ekonomik të shkaktuar.

h) Raporti ndërmjet vlerës së dëmeve ekonomike të konstatuara dhe evidentuara gjatë vitit kalendarik 2011, si dhe të kërkuar për shpërblimin e dëmit në shumën 7,027 milionë lekë dhe vlerës të raportuar me situacionin përfundimtar të shpenzimeve të KLSH-së për këtë vit në shumën 253 milionë lekë tregon për shkallën e efektivitetit të veprimtarisë kontrolluese të KLSH-së; dhe konkretisht, për çdo lek të investuar në KLSH gjatë vitit 2011, janë kërkuar për t’ju kthyer arkës së Shtetit 27.76 lekë.

Tregues tjetër i efektivitetit të veprimtarisë kontrolluese të KLSH-së është vlera e shkeljeve financiare me pasojë dëm ekonomik të zbuluar mesatarisht në vitin 2011 nga një i punësuar në KLSH, përkatësisht 45 milionë lekë/për punonjës (7,027 milionë lekë:156 punonjës në organikë), nga 1.6 milionë lekë të harxhuar mesatarisht gjatë vitit 2011 për çdo punonjës në organikë (253 milionë lekë : 156 punonjës në organikë).

Keta dy tregues dhe analiza të tjera (si p.sh nevoja për auditimin e IT, të rritjes së auditimeve të performancës, etj.) do t’i paraqesim tek Ju, kur të kërkojmë shtimin e numrit të personelit kontrollor në KLSH.

i) Krahas konsideratave të shprehura nga mjaft drejtues të subjekteve objekt kontrolli dhe specialistë të fushës së financës e të auditimit, për dobinë e kontrolleve të ushtruar dhe cilësinë e rekomandimeve të dërguara nga KLSH, konkludojmë se niveli i zbatimit të masave të rekomanduara nga ana e KLSH gjatë vitit 2011 paraqitet relativisht mirë.

Në drejtim të rritjes së nivelit të zbatimit të masave përmirësuese të rekomanduara nga KLSH, ka ndikuar ndjeshëm Urdhëri i Kryeministrit nr. 70, datë 18.4.2006 “Për masat në zbatim të rekomandimeve të Kontrollit të Lartë të Shtetit, Auditit të Brendshëm dhe Departamentit të Kontrollit të Brendshëm Administrativ e Antikorrupsion në Këshillin e Ministrave, në institucionet në varësi të Kryeministrit e të Ministrive”. Qëllimi kryesor i këtij Urdhëri është rritja e shkallës së zbatimit të ligjit. Sikurse thuhet shprehimisht në Pikën 1 të tij: “*Të gjitha institucionet qëndrore, në vartësi të Kryeministrit apo ministrave, përfshi dhe ndërmarrjet me kapital shtetëror a organizatat jofitimprurëse të subvencionuara nga shteti, që i nënshtrohen auditimit sipas legjislacionit në fuqi, që të marrin masat sipas afateve të përcaktuara në ligj e në këtë urdhër për zbatimin e*

rekomandimeve, të propozimeve, masave disiplinore dhe sugjerimeve që përcaktohen në raportet e :

- Kontrollit të Lartë të Shtetit, në përputhje me nenet 2, 7, 15, 16 dhe 17 të ligjit organik të tij”.

Niveli i zbatimit të Urdhërit është gjithashtu tregues për mënyrën e reagimit të institucioneve të kontrolluara ndaj rekomandimeve dhe masave të propozuara.

Më konkretisht:

j.1. Masat organizative janë realizuar në masën 69% (në këtë nivel realizimi përfshihen dhe masat e realizuara pjesërisht, gjithsej 15). Nga 1605 masa të rekomanduara gjithsej, janë zbatuar plotësisht 1093 prej tyre, pjesërisht 15, në proces 184 dhe nuk janë zbatuar 278 masa, ndërkohë që 35 nuk janë verifikuar nga KLSH.

Në krahasim me një vit më parë, ndonëse numri i masave të rekomanduara është rritur me 80 rekomandime (1605-1525), niveli i realizimit të tyre ka pësuar rënie. Kështu, nga 82.3% niveli i realizimit të rezultuar në vitin 2010, në vitin analizues 2011 ky nivel ka rezultuar në masën 69%, pra me një diferencë në ulje prej 13.3 pikë përqindje. (Për më shumë, shihni fq. 65 të Raportit Vjetor 2011 të KLSH).

Ndër institucionet që kanë nivelin më të ulët të zbatimit të këtyre rekomandimeve janë: MTKRS me 4 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 8 të rekomanduara, Drejtoria e Përgjithshme e Peshkimit me 8 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 14, MBUMK me 3 masa organizative të pazbatuara nga 11, MF me 2 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 4, dhe QSU “Nënë Tereza” Tiranë me 2 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 11 të rekomanduara (Për më shumë, shihni fq. 77 e në vijim dhe Tabelën në fq. 78 të Raportit Vjetor 2011 të KLSH).

j.2 Masat për shpërblimin e dëmit ekonomik janë tejet të pakta

Nga vlera e përgjithshme e dëmit ekonomik prej 7,027 milionë lekë rekomanduar për shpërblimin e dëmit të evidentuar, deri në fund të vitit 2011 janë nxjerrë urdhërat përkatës për shpërblimin e dëmit dhe janë në proces arkëtimi rreth 667 milionë lekë, ose në masën 9.5% të vlerës gjithsej të rekomanduar për shpërblim dëmi.

Sikurse e përmendëm dhe më lart, treguesi shumë i ulët i arkëtimit të shpërblimit të dëmit dëshmon për një përqëndrim të pakët të

vëmendjes dhe punës së KLSH në këtë drejtim. Peshën kryesore në mosarkëtimin e vlerës së demit ekonomik të shkaktuar e zenë Albpetrol sh.a me një dëm të konstatuar në vlerën 3,937 milionë lekë dhe OST Energji Tiranë me 1,924 milionë lekë, në total 5,861 milionë lekë, gjë që dëshmon për vështirësitë që ndeshin këto dy shoqëri në arkëtimin e demit efektiv.

Nga krahasimi i vlerave absolute të raportuara për shpërblimin e demit në vitin 2010 përkatësisht 787 milionë lekë, kundrejt 667 milionë lekë në vitin 2011, rezulton se në vitin 2011 janë dëmshpërblyer 120 milionë lekë më pak (Për më shumë, shihni fq. 78 e në vijim dhe Tabelat në fq. 78-79 të Raportit Vjetor 2011 të KLSH).

j.3 Masat administrative dhe disiplinore

Bazuar në përcaktimet në Ligjin Organik të KLSH i ndryshuar, ligjin nr. 8549, datë 11.11.1999 “Statusi i nëpunësit civil”, në “Kodin e punës”, ligjin për prokurimin publik, për urbanistikën, për kontrollin dhe disiplinimin e punimeve të ndërtimit, për kontabilitetin etj., për parregullsitë dhe shkeljet e ndryshme të konstatuara me apo pa dëm ekonomik, KLSH, u ka rekomanduar subjekteve të kontrolluar dhe organeve respektive të emërtesës, shqyrtimin dhe marrjen e masave administrative dhe disiplinore ndaj punonjësve shkaktarë përgjegjës.

Nga 720 masa të rekomanduara gjithsej, janë zbatuar 536 prej tyre, ose në masën 74.4%. Duhet theksuar që masat e rekomanduara nga KLSH për vitin 2011 janë në tërësi dytësore dhe jo parandaluese ndaj shkeljeve të ardhshme.

Në krahasim me një vit më parë, numri i masave të rekomanduara është ulur me 127 masa rekomanduese, gjithashtu niveli i realizimit ka pësuar rënie. Kështu, nga 80.8% niveli i realizimit të rezultuar në vitin 2010, në vitin analizues 2011 ky nivel ka rezultuar në masën 74.4%, pra me një diferencë në ulje prej 6.4 pikë përqindje.

Ndër masat administrative, nga 206 të rekomanduara gjithsej, janë zbatuar 140 prej tyre ose në masën 67.9%, ndërkohë që rezultojnë të pazbatuara 66 masa të rekomanduara.

Ndër masat disiplinore, nga 514 të rekomanduara gjithsej, janë zbatuar 396 prej tyre ose në masën rreth 77%, ndërkohë që janë pa përgjigje (të pazbatuara) 118 masa të rekomanduara.

Institucionet që kanë nivelin më të ulët të zbatimit të këtyre rekomandimeve janë MTKRS me 4 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 13 të rekomanduara, Fondi Shqiptar i Zhvillimit 0 të zbatuara nga 17 të rekomanduara, Drejtoria Rajonale Tatimore Elbasan 0 nga 10, Dega e Doganës Qafë Thanë 0 nga 10, Dega e Doganës Durrës 0 nga 9 etj. (Për më shumë, shihni fq. 79 e në vijim dhe Tabelat në fq. 79-80 të Raportit Vjetor 2011 të KLSH).

Për vitin 2011, numri i masave të rekomanduara nuk i përgjigjet nivelit të konstatimeve dhe shkallës së përgjegjësisë të punonjësve shkaktarë përgjegjës. Më konkretisht, **janë shumë pak masat për largimin nga puna të personave shkaktarë përgjegjës të dëmeve të konstatuara**. Konstatimet dhe masat e propozuara nga KLSH duhet të jenë të efektshme dhe të ndihen në publik. Duhet të heqim dorë nga zbulimi i vjedhjeve hipotetike, që s’ekzistojnë, për faktin se këto “zbulime” i shërbejnë mbulimit të korrupsionit të vërtetë. Një libër gri për nëpunësit abuzues do ta dorëzojmë çdo vit pranë Departamentit të Administratës Publike, institucioneve qendrore dhe më gjerë.

j.4 Propozimet për ndryshime apo përmirësime ligjore

Gjatë ushtrimit të veprimtarisë kontrolluese në vitin 2011, *KLSH ka përgatitur dhe dërguar në strukturat respektive 45 propozime për ndryshim apo përmirësim të dispozitave ligjore në fuqi*. Nga totali i propozimeve të rekomanduara, janë zbatuar plotësisht 22 prej tyre, 13 janë në proces zbatimi, 9 rezultojnë të pazbatuara, kurse 1 propozim nuk është verifikuar.

Institucionet që rezultojnë me nivelin më të ulët të zbatimit të këtyre rekomandimeve janë: MTKRS me 3 rekomandime të pazbatuara dhe Drejtoria e Përgjithshme e Peshkimit me 2, ndërkohë që MF, DPRMSH, DPT dhe KESH Sh.a. rezultojnë me nga 1 rekomandim të pazbatuar (Për më shumë, shihni fq. 80 e në vijim dhe Tabelën në fq. 81 të Raportit Vjetor 2011 të KLSH).;

k) Shpenzimet buxhetore të KLSH^{së} për vitin 2011 janë kryer në përputhje të plotë me legjislacionin në fuqi, duke respektuar me rigorozitet kuotat e planifikuara të zërave të buxhetit, përfshirë pakësimet e bëra me ligj, respektivisht në shpenzimet operative 3 milionë lekë dhe në investime 7 milionë lekë, gjithsej 10 milionë lekë. Bëjmë me dije se institucioni vitin e kaluar kishte 155 punonjës dhe shpenzoi 253 milionë lekë (Për më shumë, shihni fq. 28 e në vijim dhe Tabelën në fq. 28 të Raportit Vjetor 2011 të KLSH);

l) Marrëdhëniet e bashkëpunimit me organizmat ndërkombëtarë të kontrollit, si me INTOSAI, EUROSAI, Gjykatën e Llogarive të BE dhe me institucionet homologe të kontrollit, ndonëse kanë pasur vijimësi, nuk janë shfrytëzuar siç duhet dhe nuk kanë qenë shumë dobiprurëse për institucionin. Duhet theksuar se pozicioni i institucionit në këto marrëdhënie ka qenë statik, pritës, pa ndërmarrë vetë nisma konkrete;

m) Marrëdhëniet me Institucionin e Presidentit, Kryeministrinë, ministritë dhe institucionet qendrore, kanë qenë institucionale dhe të fokusuara në zbatimin e detyrimeve kushtetuese dhe ligjore në fushën e administrimit të vlerave materiale dhe monetare.

Kontaktet me organet e drejtësisë, ndonëse kanë pasur vijimësi, nuk kanë qenë frutdhënëse, sidomos me organin e prokurorisë. Marrëveshja e lidhur ndërmjet Kryetarit të KLSH dhe Prokurorit të Përgjithshëm në 6 maj 2005, nuk ka kënaqur pritshmëritë dhe nuk ka arritur në nivelin e kërkuar nga të gjithë aktorët, grupet e interesit dhe publiku i gjerë.

n) Në fushën e komunikimit me median, grupet e interesit dhe publikun e gjerë, KLSH megjithëse në vijimësi ka dhënë informacione të vlefshme e të sakta, kryesisht për rezultatet e veprimtarisë kontrolluese, ka ende rrugë përpara për të bërë, për të siguruar përgjegjshmërinë dhe transparencën e duhur. Media e shkruar nga fillimi i muajit janar 2011 deri në fund të muajit dhjetor 2011 ka prodhuar gjithsejt në faqet e saj 280 artikuj, editoriale si dhe komente analitike, nga të cilat vetëm 37 prej tyre ishin nga mesi i muajit Nëntor deri në fund të Dhjetorit, çka përkon përkon me procesin e zgjedhjes së Kryetarit të Ri. Mediat audiovizive gjatë vitit 2011 kanë transmetuar 100 sekuenca filmike, edicione informative, apo kronika të ndryshme televizive për KLSH.

Ndërkohë që për periudhën 11 janar-19 mars 2012 vetëm artikuj, editorialë dhe komente analitike në median e shkruar janë rreth 120, ndërsa kronika televizive mbi 40.

III. Objektivat e vitit në vijim

Programi i veprimtarisë i KLSH për këtë vit synon tejkalimin e mangësive të vërejtura gjatë vitit 2011 dhe fuqizimin e mëtejshëm të rezultateve dhe arritjeve të derisotme të institucionit. Këtij qëllimi i shërben dhe hartimi e ndjekja e zbatimit të programit të objektivave dhe aktiviteteve brënda 100 ditëve, nga data 03 Janar deri në 15 Prill 2012, një pjesë e mirë e të cilave në momentin kur raportojmë është konkretizuar në përputhje me programin.

Më konkretisht, puna ka nisur intensive dhe do të përqëndrohet në vijimësi në:

1. Thellimin e realizimit të misionit kushtetues të KLSH në parandalimin e korrupsionit dhe abuzimeve në administrimin e pronës publike. Për këtë, krahas punës për zbatimin e standardeve të perditesuara INTOSAI, kemi lidhur në muajin shkurt marrëveshje bashkëpunimi me ILDKP dhe kemi marrë kontaktet e para me organizatat me aktive të shoqërisë civile kundër korrupsionit, për të koordinuar punën me to. Nga ana tjetër, po përpiqemi për bashkëpunim konkret me Prokurorinë e përgjithshme, me Drejtorinë Antikorrupsion pranë Kryeministrisë, me Avokaturën e Shtetit dhe me të gjitha institucionet e tjera shtetërore që luftojnë korrupsionin. Këto ditë do të nënshkruajmë një marrëveshje bashkëpunimi me Autoritetin e Konkurrencës, për të shkëmbyer eksperiencë me vlerë në parandalimin e konfliktit të interesit dhe abuzimet me tenderat shtetërore.

2. Përmirësimin e metodologjisë së kontrollit, duke kthyer vëmendjen tek auditimi i performancës dhe auditimi i çertifikimit të pasqyrave financiare, krahas rritjes së efikasitetit të auditimit financiar. Kryerja me cilësi e auditimeve të performancës kërkon rritjen e kualifikimeve profesionale të stafit dhe për këtë vit. Sikurse e përmendëm në fillim, po hasim shumë vështirësi në gjetjen e trajnuesve të përshtatshëm dhe thithjen e ekspertizës jashtë institucionit, ngaqë mungon fondi për pagesat e ekspertëve të jashtëm për vitin 2012. Kur diskutohej buxheti i vitit 2012 në muajt tetor-nëntor 2011, KLSH nuk u paraqit në Komisionin e Ekonomisë dhe Financave dhe nuk kërkoi që ky fond minimalisht të ishte sa vitet e kaluara. Kjo mungesë po ndikon negativisht në punën tonë të këtij viti. Shpresojmë që duke e shpjeguar më gjerë këtë në Komisionin e Ekonomisë dhe Financave, të mund të gjejmë dashamirësinë tuaj dhe suportin e qeverisë për çeljen e këtij fondi.

3. Organizimin dhe sigurimin e kontrolleve me cilësi të lartë dhe efektivitet në përdorimin e fondeve të buxhetit të shtetit, fondeve të huazuara nga institucionet financiare ndërkombëtare dhe ato të kapitalit të BE^{së} të alokuar për Shqipërinë, si dhe kryerja e tyre me objektivitet dhe profesionalizëm.

Hapja e institucionit ndaj praktikave më të mira ndërkombëtare të auditimit të jashtëm, të përditësuara në çdo kongres të fundit të INTOSAI dhe respektimi i orientimeve të MSA të Shqipërisë me Bashkimin Evropian është detyrë dhe sfidë për institucionin. Kjo bëhet akoma dhe më e rëndësishme për fatet e zhvillimit ekonomik të qëndrueshëm të vendit, sidomos në ditët tona të përjetimit të krizës në Eurozonë, kur disiplina buxhetore dhe financiare e administrimit publik është bërë përparësi absolute për përballimin e pasojave të kësaj krize.

KLSH, si stukturë e auditimit të jashtëm në sektorin publik ka një rol të rëndësishëm në drejtim të zhvillimit dhe forcimit të sistemeve të kontrollit të brendshëm në subjektet e kontrollit. Për vitin 2012, gjatë ushtrimit të veprimtarisë kontrolluese që në fazën e programimit të kontrollit, KLSH ka parashikuar të përfshijë në programin e kontrollit një drejtim të veçantë kontrolli *“Vlerësimi i funksionimit të sistemeve të menaxhimit financiar dhe kontrollit”*, i detajuar në nënpika, në drejtim të vlerësimit të komponentëve të kontrollit të brendshëm. Gjatë këtij viti, në kuadër të bashkëpunimit me Njësinë Qendrore të Harmonizimit në Ministrinë e Financave, do të ndërmarrim një cikël trajnimesh të kontrollorëve në përgjithësi dhe në veçanti, të audituesve që do të kryejnë kontrole dhe specializohen për këtë fushë auditimi.

Është kërkesë e re e kohës dhe e zhvillimeve në fushën e menaxhimit financiar publik që KLSH të përfshijë si objekt të punës së tij vlerësimin e veprimtarisë së MF për zbatimin e letër politikave 2010-2014 për kontrollin e brendshëm financiar publik. Në këtë drejtim, kemi vendosur si prioritet trajnimin e kontrollorëve në këtë fushë, duke u asistuar dhe financuar edhe nga organizmat ndërkombëtare.

4. Komunikimin dhe ndërveprimin më aktiv me Kuvendin, Qeverinë dhe partnerët e tjerë institucionalë, sidomos intensifikimin e konsultimeve me Komisionin për Ekonominë dhe Financat të Kuvendit të Shqipërisë për përafrimet strategjike të KLSH 2013-2018, në funksion të rritjes së cilësisë së shërbimit ndaj Kuvendit, si një detyrim

kushtetues. Brenda gjysmës së dytë të këtij viti do të përgatisim Planin Afatmesëm Strategjik të Zhvillimit të institucionit për vitet 2013-2015, për të cilin i kemi kërkuar asistencë teknike SIGMA-s.

5. Programimin dhe konsolidimin e bashkëpunimit me ekspertët universitarë dhe akademikë të auditimit të financave publike, si dhe me organizata profesionale të kontabilitetit dhe të fushave të tjera të ekonomisë. Këto ditë nënshkruajmë marrëveshjen e bashkëpunimit me Fakultetin Ekonomik të Universitetit Shtetëror të Tiranës dhe jemi në bisedime për bashkëpunim konkret me institucione profesionale si IEKA, etj.

6. Intensifikimin e bashkëpunimit me organizatat ndërkombëtare të auditimit si INTOSAI dhe EUROSAI, me institucionet e larta të kontrollit të BE^{së}, si SIGMA dhe Gjykata Evropiane e Audituesve, me institucionet homologe të vendeve të BE dhe të rajonit, dhe në veçanti me Zyrën e Audituesit të Përgjithshëm të Kosovës. Sfida jonë për vitet në vijim do të jetë partneriteti me Delegacionin e BE në Tiranë (edhe pse për këtë vit nuk arrijmë dot të përfitojmë programet IPA, për shkak të mungesës së aplikimeve tona gjatë vitit 2011), me Gjykatën Evropiane të Audituesve dhe Drejtorinë e Përgjithshme të Buxhetit të KE në Bruksel. Do të synojmë të marrim pjesë në programet e kontrollit të Gjykatës Evropiane të Audituesve për vendet që aspirojnë për në BE dhe që përfitojnë nga programet e asistencës së BE^{së}, përfshirë vendin tonë. Për thellimin e dijeve në auditimin e performancës, do të vazhdojmë partneritetin me institucione homologe që na kanë ndihmuar në të kaluarën, si Zyra Kombëtare e Auditimit e Britanisë së Madhe apo Gjykata Hollandeze e Auditimit, por njëkohësisht duke kërkuar partneritetet edhe nga institucioni homolog gjerman, suedez apo i vendeve të tjera të fuqishme të EUROSAI. Sikurse e thotë me mprehtësi z. Terence Nombembe, kryetar i Bordit Drejtues të INTOSAI-t dhe Auditor i Përgjithshëm i Afrikës së Jugut, *"Ne do ta forcojmë pavarësinë tonë me një armë që askush s'do guxonte të na e merrte: diturinë mbi auditimin, që na pajis me ide ose mendime të pavarura dhe analizë"*.

Ne si KLSH jemi futur në procesin vullnetar të rishikimit mes kolegëve (peer review) në komunitetin e drejtuesve të SAI-ve evropiane në EUROSAI dhe presim asistencë nga Komiteti përkatës i EUROSAI.

Rëndësi të veçantë po i kushtojmë marrëdhënieve të bashkëpunimit me SIGMA, në mënyrë që të asistohemi nga kjo organizatë për të siguruar trajnimet aq shumë të nevojshme për stafin e KLSH që këtë vit. U kemi dërguar kërkesat tona konkrete për asistencë teknike dhe jemi në pritje të reagimit të tyre. Kemi ftuar për bashkëpunim Zyren e Bankes Botërore në Shqipëri dhe kemi marrë interesimin e saj për të hulumtuar mundësitë e një programi të gjere asistence nepermjet një granti nga ana e Bankes. Po ashtu, kemi marrë një përgjigje të parë pozitive edhe prej SAI-t suedez për mundësi projekti partneriteti me të.

Ne do t'i kushtojmë gjatë këtij viti e më tej rëndësinë e duhur bashkëpunimit me Zyrën e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës, me të cilin nënshkruam një marrëveshje bashkëpunimi në shkurt 2012. Kjo marrëveshje parashikon vizita të ndërsjellta dhe trajnime, ku KLSH mund të përfitojë nga kontributi cilësor që kjo Zyrë e Kosovës ka marrë nga drejtimi i saj prej një autoriteti të njohur të komunitetit ndërkombëtar të auditimit të jashtëm publik. Të dyja institucionet e kontrollit të lartë kanë vendosur të unifikojnë terminologjinë e auditimit në gjuhën shqipe.

Jemi të vendosur të ecim drejt përmirësimit të standardeve tona të auditimit me moton e INTOSAI “*Experientia mutual omnibus prodest*” (Eksperienca e përbashkët i shërben të gjithëve).

7. Zhvillimin e burimeve njerëzore të KLSH në nivelin e parametrave të kërkuar nga institucionet ndërkombëtare të auditimit dhe në përputhje me sfidat integruese të vendit. Në këtë kontekst, do të përshtaten më mirë cilësitë profesionale dhe aftësitë e secilit punonjës, me strukturën organike të institucionit, duke bashkuar strukturat ekzistuese apo krijuar struktura të reja. Do të ketë rritje cilësore dhe të numrit të kontrollorëve të trajnuar brënda dhe jashtë institucionit, mbi bazën e listës së nevojave reale të stafit për ngritjen profesionale dhe të kërkesave të shtruara për institucionet supreme të kontrollit në Rezolutën e Kombeve të Bashkuara të datës 22 dhjetor 2011 për rritjen e efijencës së SAI dhe të kërkesave në Marrëveshjen e Stabilizim-Asocimit të Shqipërisë me BE. Sipas Rezolutës së OKB-së, “*Vendet anëtare të Kombeve të Bashkuara theksojnë vlerësimin e tyre për punën e INTOSAI për promovimin e një efijence, përgjegjshmërie, efektiviteti dhe transparence më të madhe në marrjen e duhur dhe përdorimin e burimeve publike në përfitim të qytetarëve. Rezoluta po ashtu shpreh vlerësim për Deklaratat e Meksikos dhe të Limës dhe i*

nxit vendet anëtare që të aplikojnë, në përputhje me strukturat e tyre institucionale kombëtare, parimet e vendosura në këto deklarata”.

8. Ngritjen e kapaciteteve të nevojshme për parandalimin dhe zbulimin e krimit ekonomik në teknologjinë e informacionit. Qeverisja elektronike po fiton gjithnjë e më shumë terren në administrimin e pasurisë publike dhe ofrimin e shërbimeve publike në Shqipëri dhe është e kuptueshme që përdorimi i sistemeve të teknologjisë së informacionit të shoqërohet edhe me forma të reja të krimit ekonomik. Kjo është edhe një nga sfidat më të rëndësishme të KLSH në një periudhë afatshkurtër.

9. Përmirësimin e transparencës në marrëdhëniet me publikun, nëpërmjet një partneriteti të gjerë me median dhe me organizatat jo-fitimprurëse të interesuara për bashkëpunim. Vend të veçantë do të zerë partneriteti i KLSH me shoqërinë civile të angazhuar në luftën për parandalimin e mashtrimit financiar dhe korrupsionit.

Për t'i dhënë një impuls, përmbajtje dhe formë krejtësisht të re këtyre marrëdhënieve, brenda progamit të 100 ditëve kemi miratuar *një udhëzues të veçantë për mënyrën e administrimit të kërkesë/ankesave të publikut*, që nga momenti i mbërritjes së tyre dhe deri në dhënien e zgjidhjeve të mundshme brenda kuadrit ligjor në fuqi dhe burimeve njerëzore që disponon KLSH.

Për këtë vit, ndër objektivat kryesorë të KLSH në marrëdhënien me publikun renditet rritja e impaktit në komunikim, njoftime tërësisht transparente, shpërndarja më e gjerë e raporteve të veprimtarisë kontrolluese, si dhe forcimi i kontakteve me të gjithë aktorët dhe faktorët mediatike të vendit tonë, si analistë të njohur, OJF të angazhuara në luftën kundër korrupsionit, etj. Synimi është përcjellja sa më e shpejtë dhe me vërtetësi e të gjithë veprimtarisë kontrolluese të KLSH tek publiku i gjerë, duke shërbyer si një mjet efikas denoncimi dhe parandalimi të korrupsionit

Në mbyllje, dua t'ju garantoj se do të punojmë për një institucion të lartë auditimi që siguron një komunitet të angazhuar që ka interes ta mbajë qeverisjen qendrore dhe vendore përgjegjëse. Për këtë do të fuqizojmë rolin e pazëvendësueshëm kushtetues të KLSH si institucioni kryesor ekonomiko-financiar, për ekonominë dhe shoqërinë tonë, me detyrë kontrollin e mirëadministrimit të pronës publike dhe

shëndoshjen e financave publike, duke i shërbyer me devotshmëri Kuvendit dhe duke rritur pjesëmarrjen e opinionit publik në kontrollin e realizimit të Buxhetit të Shtetit.

Vërejtjet, mendimet dhe propozimet që mund të parashtroni në diskutimet tuaja, do të plotësojnë më së miri drejtimet dhe objektivat e punës sonë.

Ju faleminderit!

Bujar LESKAJ

Tiranë, më 20 Mars 2012